

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE
ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 14 november 1963.

Mede namens onze betrokken ambtgenoten hebben wij de eer het volgende onder uw aandacht te brengen.

Bij de ondertekening van het Europese Vestigingsverdrag, met protocol, op 13 december 1955 te Parijs (*Trb.* 1957, 20) heeft de Nederlandse Regering slechts ten aanzien van artikel 14 reserves gemaakt, waarbij met name de uitoefening van de advocatuur en van de kustvisserij aan Nederlanders wordt voorbehouden. Van Nederlandse zijde is er destijds van uitgegaan dat de Lid-Staten van de Raad van Europa zich bij de ondertekening van het verdrag zoveel mogelijk zouden beperken wat betreft het maken van reserves bij de artikelen, die daartoe de mogelijkheid bieden, opdat geen onnodige afbreuk aan de werkingssfeer van het verdrag zou worden gedaan.

In Nederland werd het verdrag goedgekeurd bij Wet van 28 oktober 1959 (*Stb.* 395)¹⁾.

Bij bestudering van een in begin 1960 van de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa ontvangen overzicht van alle voorbehouden welke door de Verdragsluitende Partijen waren gemaakt, bleek dat een aantal staten reserves heeft gemaakt op punten, die door de Regering indertijd als zo vanzelfsprekend werden beschouwd, dat van speciale vermelding daarvan werd afgezien, alsook op enige punten van minder belang, van de vermelding waarvan destijds is afgezien om de lijst van voorbehouden zo min mogelijk te bezwaren. Strikt genomen zouden namelijk bij verschillende artikelen voorbehouden moeten worden gemaakt, maar op deze voorbehouden zou in de praktijk slechts bij uitzondering een beroep behoeven te worden gedaan.

Deze ontwikkeling deed de vraag rijzen, of de Nederlandse Regering er niet goed aan zou doen alsnog enige voorbehouden bij het verdrag te maken alvorens tot bekrachtiging daarvan over te gaan.

Bij het interdepartementaal overleg hetwelk hieromtrent heeft plaatsgevonden is inderdaad de wenselijkheid gebleken de door het Koninkrijk gemaakte voorbehouden enigszins te doen aanvullen. Opgemerkt zij, dat ook enige andere Verdragsluitende Partijen hun bij de ondertekening van het verdrag gemaakte reserves hebben herzien of aangevuld.

Bij genoemd overleg is overeenstemming bereikt omtrent het maken van enige nieuwe voorbehouden ten aanzien van de verwerving, het bezit of het gebruik van bepaalde goederen (artikel 6), ten aanzien van de uitoefening van betrekkingen in overheidsdienst (artikel 13), alsmede ten aanzien van het verrichten van bepaalde activiteiten (artikel 14), terwijl het destijds gemaakte voorbehoud betreffende de kustvisserij redactioneel enigszins is gewijzigd.

Een overzicht van deze reserves is hierbij gevoegd.

Ter toelichting moge het volgende worden opgemerkt:

Artikel 6, ad 1. De wet van 7 april 1869 voorziet in een schadeloosstelling van Nederlandse erfgenamen indien een gedeelte van de nalatenschap, waartoe zij gerechtigd zijn, zich in Nederland bevindt en een gedeelte in een ander land, in geval genoemde erfgenamen zich van de verkrijging van de hun toekomende goederen in het andere land zien uitgesloten door de toepassing van aldaar geldende wetten en gewoonten.

¹⁾ Zie gedrukte stukken zitting 1957—1958, 1958—1959 en 1959—1960, nr. 5078.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Artikel 6, ad 2 en 3. Artikelen 311—314 en 319 Wetboek van Koophandel geven regelen omtrent de hoedanigheid en de eigendom van een Nederlands schip. Met name is de overdracht van een aandeel in een Nederlands schip aan vreemdelingen aan bepaalde beperkingen onderworpen.

De ad 3 genoemde Wet Behoud Scheepsruimte van 24 juni 1939 en de daarna genoemde wetsbesluiten van 1942 zijn eigenlijk oorlogswetgeving en beogen te voorkomen dat Nederlandse scheepsruimte in handen van de vijand overgaat. Op grond van de eerstgenoemde wet kunnen alle handelingen, waardoor scheepsruimte voor Nederland verloren zou gaan, aan een vergunning worden onderworpen. Ten aanzien van zeeschepen is zulks geschied bij het bovengenoemde wetsbesluit van 20 februari 1942, ten aanzien van binnenschepen bij de beschikking van de Minister van Verkeer en Waterstaat van 24 augustus 1953 (*Stcr.* 25 augustus 1953, nr. 163).

Artikel 13, ad 1. Artikel 5 lid 2 van de Grondwet bepaalt, dat behoudens wettelijke uitzondering geen vreemdeling benoembaar is tot enige landsbediening. Uitzonderingen hierop zijn gemaakt bij de wet van 4 juni 1858.

Artikel 13, ad 2 en 3. Wat de functionarissen van de lagere overheden betreft, dienen sommigen de Nederlandse nationaliteit te bezitten, evenals de leden van de bijbehorende vertegenwoordigende lichamen, terwijl ten aanzien van anderen op dit punt een discretionaire bevoegdheid van de benoemende autoriteiten bestaat. Het voorgaande is bepaald bij de provincie- en de gemeentewet.

Artikel 13, ad 4. De politieambtenaren, die ingevolge het Besluit Benoemingsreizen Politieambtenaren van 1957 de Nederlandse nationaliteit hebben, zijn afzonderlijk vermeld.

Artikel 14, ad 1. Ingevolge de wet van 22 april 1937 kan het zelfstandig uitoefenen van beroepen en bedrijven door vreemdelingen aan een schriftelijke vergunning worden onderworpen. In de praktijk wordt een dergelijke vergunning op het ogenblik niet verlangd.

Artikel 14, ad 2. De op grond van de wet van 26 mei 1937 aan de Nederlandse Spoorwegen verleende concessie van 22 december 1937 bepaalt in artikel 6, dat de beambten van de Nederlandse Spoorwegen Nederlander moeten zijn. De mogelijkheid is echter geschapen, dat met machtiging van de Minister van Verkeer en Waterstaat van deze regel wordt afgeweken. In de praktijk wordt een zodanige machtiging desgevraagd vrijwel steeds verleend.

Artikel 14, ad 3. Artikel 2 van de Wet op kerkgenootschappen van 10 september 1853 staat geen vreemdeling toe een kerkelijke bediening te aanvaarden dan na toestemming van de Kroon. De toestemming kan volgens lid 2 van datzelfde artikel alleen worden geweigerd in het belang van de openbare orde en rust.

Artikel 14, ad 4. Ingevolge de wet van 16 mei 1934 alsmede het daarop berustende Koninklijk besluit van 18 juni 1960, nr. 44 (*Stcr.* 1960, nr. 120) en het Koninklijk besluit van 27 juni 1963, nr. 3, is het werkgevers verboden arbeid te doen verrichten door vreemdelingen zonder vergunning afgegeven door of vanwege de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid. In het wetsontwerp ter regeling van het verrichten van arbeid door vreemdelingen (*Bijlage Handelingen II, 1963 — 7258*), blijft de verplichting van het hebben van een werkvergunning gehandhaafd, doch deze verplichting rust op de werknemer.

Ingevolge artikel 2 van het Benelux-arbeidsverdrag van 7 juni 1956 (*Trb.* 56, 98) kunnen Belgische en Luxemburgse onderdanen in Nederland arbeid in loondienst verrichten zonder dat voor hen een werkvergunning is afgegeven.

Artikel 14, ad 5. Ingevolge artikel 341a Wetboek van Koophandel mogen alleen Nederlanders als kapitein op een Nederlands schip in dienst worden gesteld. Op grond van artikel 374 Wetboek van Koophandel kan echter toestemming worden verleend tot de benoeming van een vreemdeling als kapitein op een zeevissers- of kustvissersvaartuig.

Momenteel fungeren slechts op de Nederlandse jagers ter walvisvaart vreemdelingen als kapitein.

Artikel 14, ad 6. Ingevolge artikel 334, lid 3, Wetboek van Koophandel vereist aanstelling van een niet-Nederlander tot boekhouder van een rederij de instemming van alle leden van die rederij, terwijl een dergelijk besluit indien het een Nederlander betreft reeds bij meerderheid van stemmen kan worden genomen. De voorgenoemde restrictie geldt niet voor de aanstelling van een vreemdeling als boekhouder van een rederij van vissersschepen.

Artikel 14, ad 7. Het Mijnreglement van 1939 bepaalt in artikel 230, lid 1, dat de functie van arbeider-controleur aan Nederlanders is voorbehouden.

Artikel 14, ad 8 en 9. Nederland heeft bij de ondertekening van het verdrag wat betreft de uitoefening van de visserij door onderdanen van andere Europese landen slechts een voorbehoud gemaakt voor de kustvisserij. De aanduiding „kustvisserij” zonder meer bestrijkt echter niet alle beperkingen, welke de Nederlandse wetgever op het stuk van visserij ten aanzien van vreemdelingen kent. In de Nederlandse wetgeving wordt onder kustvisserij verstaan visserij in de zeegaten en grote binnenwateren, terwijl een niet-Nederlandse lezer kustvisserij zou kunnen verstaan als visserij in de territoriale wateren.

Waar voorts de visserij in de territoriale wateren uitsluitend is toegestaan aan opvarenden van vaartuigen, die als nationaal worden aangemerkt, onverminderd bepaalde rechten van ingezetenen van België, kwam het gewent voor hieromtrent een apart voorbehoud op te nemen.

Ter voorkoming van misverstand is thans bij de restrictie inzake de kustvisserij uitdrukkelijk gesteld, dat het hier betreft visserij in de zeegaten en grote binnenwateren.

Artikel 14, ad 10. Het voorbehoud betreffende de advocatuur is gehandhaafd. Als wettelijke basis is thans genoemd de Advocatenwet van 1952 (*Stb.* 1952, nr. 365) in stede van het „Reglement van orde en discipline voor de advocaten en procureurs” van 17 augustus 1929.

De bemiddeling van de Permanente Vertegenwoordiger van Nederland bij de Raad van Europa is reeds ingeroepen om aan de Secretaris-Generaal van deze organisatie te vragen of de Nederlandse Regering in de gelegenheid zou kunnen worden gesteld een gewijzigde lijst van voorbehouden bij het verdrag over te leggen, welke vraag bevestigend is beantwoord.

Aangezien inmiddels bij Koninklijk besluit van 15 maart 1961 (*Stb.* 61, nr. 82) een regeling is tot stand gekomen voor de toepassing van de vreemdelingenvoorschriften met het oog op artikel 3, lid 2, van het verdrag, zullen, nadat bovenbedoelde lijst van voorbehouden ter kennis van de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa is gebracht, geen verdere beletsel de bekrachtiging van het verdrag door de Nederlandse Regering meer in de weg staan. De Regering stelt het echter op prijs alvorens tot herziening van de bij de ondertekening gemaakte voorbehouden over te gaan, de Staten-Generaal hiervan in kennis te stellen.

Het verdrag zal ingevolge artikel 34, lid 2, in werking treden op de dag van de nederlegging van de vijfde akte van bekrachtiging. Tot nu toe hebben België, Denemarken en Noorwegen een dergelijke akte gedeponerd, terwijl de Bondsrepubliek Duitsland hiertoe gereed is. Ten einde het verdrag nog dit jaar in werking te kunnen doen treden, zou de Regering — aannemende dat hiertegen in de Staten-Generaal geen bezwaren zullen bestaan — omstreeks 15 december a.s. tot wijziging van de voorbehouden en daarop volgende bekrachtiging willen overgaan.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

De Minister van Justitie,
Y. SCHOLTEN.

BIJLAGE

<i>Article 6</i>			
1. Indemnisation d'héritiers néerlandais	<i>Successions</i> Loi du 7 avril 1869 (Bulletin des lois no. 56) art. 1er	Indemnisation d'héritiers néerlandais dans le cas où les biens de la succession se trouvent en partie aux Pays-Bas et en partie dans un autre pays si lesdits héritiers se trouvent désavantagés dans cet autre pays par l'application de règles qui diffèrent de celles de la loi néerlandaise.	
2. Propriété et gestion d'un navire néerlandais		<i>Transports maritimes</i> Code de Commerce, art. 311—314 et art. 319	Restrictions pour les étrangers de participer à la propriété et la gestion d'un navire néerlandais.
3. Perte de nationalité et aliénation (mise à disposition) de navires et bateaux		Loi de 24 juin 1939 (Bulletin des lois no. 636) Loi de 12 mars 1942 (Bulletin des lois no. C28) Loi de 20 février 1942 (Bulletin des lois no. C12)	Faculté du Gouvernement de subordonner à une autorisation tous les actes concernant les navires et bateaux considérés comme néerlandais.
<i>Article 13</i>			
1. Fonctions publiques d'Etat	<i>Fonctions publiques</i> Constitution, art. 5 al. 2. (Bulletin des lois 1956, no. 472)	Réservées aux nationaux	En vertu de la loi du 4 juin 1858 sur l'emploi des étrangers (Bulletin des lois 1858, no. 46) des exceptions sont admises dans certains cas.
2. Représentation et administration provinciales		Loi du 25 janvier 1962, art. 8, 68 et 76 (Bulletin des lois 1962, no. 17)	Les conseillers provinciaux et le griffier doivent avoir la nationalité néerlandaise; pour les autres fonctionnaires les administrations provinciales, l'autorité qui procède aux nominations dispose d'un pouvoir discrétionnaire.
3. Représentation et administration municipales		Loi du 29 juin 1851, art. 21, 103, 114 et 179 (Bulletin des lois 1851, no. 85)	Les conseillers municipaux, le maire, le secrétaire, le receveur et l'officier de l'état civil doivent avoir la nationalité néerlandaise; pour les autres fonctionnaires des administrations municipales, l'autorité qui procède aux nominations dispose d'un pouvoir discrétionnaire.
4. Fonctionnaires de la police (d'Etat et municipale)		Décret du 24 décembre 1957, art. 1 (Bulletin des lois 1957, no. 550)	La nationalité néerlandaise est exigée.
<i>Article 14</i>			
1. Exercice d'une activité indépendante	<i>Activités Indépendantes</i> Loi de 22 avril 1937 (Bulletin des lois 1937 no. 628)	L'autorisation préalable peut être exigée.	
2. Directeur et personnel		<i>Chemins de fer</i> Loi du 26 mai 1937 (Bulletin des lois 1937/520) et concession du 22 décembre 1937	Réservé aux nationaux, avec pouvoir discrétionnaire du Gouvernement de dispense pour le personnel.

3. Fonctions ecclésiastiques	<p><i>Fonctions ecclésiastiques</i> Loi du 10 septembre 1853 (Bulletin des lois 1853 no. 102)</p>	<p>Pour assumer une fonction ecclésiastique une autorisation préalable est exigée.</p>	
4. Emploi des ressortissants étrangers	<p><i>Emploi des Etrangers</i> Loi de 16 mai 1934 (Bulletin des lois 1934, no. 257)</p>	<p>Principe de l'autorisation préalable</p>	<p>Les ressortissants belges et luxembourgeois sont dispensés de l'obligation d'avoir un permis de travail.</p>
5. Commandant de Navire	<p><i>Marine Marchande</i> Code de Commerce art. 341a et 374</p>	<p>Réservé aux nationaux, avec pouvoir discrétionnaire du Gouvernement de dispense pour les bateaux de pêche.</p>	
6. Gestion d'une société d'armateurs en copropriété	<p>Code de Commerce art. 334, alinea 3 et 340, g</p>	<p>Restriction pour les étrangers de participer à la gestion d'une société d'armateurs en copropriété. Ne pas applicable pour les bateaux de pêche.</p>	
7. Ouvrier-contrôleur dans les mines	<p><i>Mines</i> Règlement sur les mines article 230 alinea 1 (Bulletin des lois 1939, no. 568)</p>	<p>Réservé aux nationaux.</p>	
8. Pêche dans les eaux territoriales	<p><i>Pêche</i> Loi du 26 octobre 1889 (Bulletin des lois 1889, no. 135) article 1er</p>	<p>Permise seulement à personnes au bord de navires et bateaux qui sont considérés comme nationaux.</p>	<p>Règles spéciales pour les personnes domiciliées en Belgique.</p>
9. Pêche côtière-pêche dans les chenaux et aux grands cours d'eau à l'intérieur du pays	<p><i>Pêche</i> Loi sur la pêche du 6 octobre 1908 (Bulletin des lois 1908, no. 311 et 1931, no. 410) art. 12</p>	<p>Principe de l'autorisation préalable. Les autorisations sont données qu'aux nationaux domiciliés aux Pays-Bas.</p>	<p>Pour certains cours d'eau les autorisations sont données aux personnes domiciliées en Belgique.</p>
10. Avocats	<p><i>Professions juridiques</i> Loi sur la profession d'avocat du 23 juin 1952 (Bulletin des lois 1952 no. 365) art. 2 et 62</p>	<p>Profession réservée aux nationaux.</p>	